

TIEDOTE 28.12.2020

Taideyliopiston professorit voittivat juttunsa työtuomioistuimessa – työsuhteet ovat toistaiseksi voimassa olevia

Työtuomioistuimessa on käsitelty haastehakemusta, jossa kaksi Taideyliopistossa määräaikaisessa työsuhteessa työskentelevää professoria on vaatinut työsuhteidensa vahvistamista toistaiseksi voimassa olevaksi. Työtuomioistuin on maanantaina antamissaan tuomioissaan hyväksynyt vaatimukset, ja todennut, että esittämiskäytäntöjen ja tilallisuuden professori Anna-Kaisa Rastenbergerin sekä taidehistorian ja –teorian professori Anita Sepän työsopimukset on tehty työnantajan aloitteesta määräaikaiseksi ilman perusteltua syytä, ja työsopimuksia on näin ollen pidettävä toistaiseksi voimassa olevina.

Taideyliopisto ja Sivistystyönantajat määrättiin maksamaan professoreiden oikeudenkäyntikulut. Koska Taideyliopiston olisi perustellusti pitänyt tietää rikkovansa työehtosopimuksen määräyksiä, työtuomioistuin tuomitsi sen maksamaan hyvityssakkoa. Koska Sivistystyönantajien on yliopistojen työnantajaliittona tullut tietää määräaikaisten työsopimusten käytön edellytykset ja havaita, että Taideyliopiston menettely ei ole ollut työehtosopimuksen mukaista, ja koska on tästä huolimatta ryhtynyt tukemaan Taideyliopiston kantaa asiassa, työtuomioistuin tuomitsi sen maksamaan hyvityssakkoa valvontavelvollisuutensa laiminlyömisestä.

Työtuomioistuin on ratkaisussaan laajasti käynyt läpi työsopimuslain ja yliopistolain säännöksiä, EU-oikeudesta tulevia vaatimuksia sekä oikeuskirjallisuutta. Työtuomioistuin on todennut, että työsuhteen määräaikaisuus on yliopistoissakin suppeasti sovellettava poikkeus, ja sen edellytykset on arvioitava jokaisessa tapauksessa erikseen. Pääsääntönä on työsopimuslain mukaisesti toistaiseksi voimassa oleva työsopimus. Työtuomioistuin totesi, että yliopiston strategiset painopisteet ja niiden muutokset eivät voi muuttaa professorin laissa määriteltyjä tehtäviä.

Työtuomioistuin on myös käsitellyt tieteen, taiteen ja opetuksen vapautta. Taidealoja ei ole lainsäädännössä asetettu muista poikkeavaan asemaan määräaikaisten työsopimusten käytön osalta, ja niiden on siten noudatettava samoja periaatteita kuin muidenkin alojen. Taideyliopisto on vedonnut taidealan opetustehtävän luonteeseen ja alalla vakiintuneeseen käytäntöön. Työtuomioistuin totesi, että vakiintunut käytäntö ei sellaisenaan voi muodostaa perusteltua syytä määräaikaiselle sopimukselle. Työtuomioistuin katsoi, että taidealan opetustehtävän luonne on käsitteenä liian täsmennyttömä, jotta sen perusteella voitaisiin arvioida työvoiman tarpeen tilapäisyyttä, ja että määräaikaistensa käytön laillisuus on ratkaistava tapauskohtaisesti työlainsäädännön periaatteiden mukaisesti.

Työtuomioistuin totesi, että määräaikaisen työsopimuksen solmimisen edellytyksiä koskevat säännökset ovat työntekijän suojaksi säädettyä pakottavaa oikeutta. Merkitystä ei voida antaa sille, mikä on mahdollisesti ollut työyhteisön tai opiskelijoiden kanta sen suhteen, tulisiko professoreiden olla määräaikaisia vai vakituisia.

Professoriliiton toiminnanjohtaja Tarja Niemelä pitää työtuomioistuimen ratkaisua periaatteellisena. Taideyliopiston professoreista yli puolet on määräaikaisissa työsuhteissa. Sen lisäksi, että näiden kahden professorin työsuhteet muuttuivat nyt työtuomioistuimen tuomiolla määräaikaisista työsuhteista toistaiseksi voimassa oleviksi, Taideyliopistossa on kymmeniä muita professoreita, joiden määräaikaiset työsuhteet tulee muuttaa toistaiseksi voimassa oleviksi, Niemelä kommentoi.

Työtuomioistuimen tuomio on yksimielinen, eikä siitä ole muutoksenhakuoikeutta.

Työtuomioistuimen tuomion diaarinumero R 42/20, tuomion numero 116.

Työtuomioistuimen tuomion diaarinumero R 44/20, tuomion numero 117.

Lisätiedot:

toiminnanjohtaja Tarja Niemelä, Professoriliitto, puh. 050 340 2725

esittämiskäytäntöjen ja tilallisuuden professori Anna-Kaisa Rastenberger, puh. 041 514 1991

taidehistorian ja -teorian professori Anita Seppä, puh. 041 313 5564